

Opracowała Maja Kowalska¹

Przegląd ważniejszych wydarzeń² 15 lutego–15 marca

16.02. Został ogłoszony nabór wniosków w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) 2009–2014 dla Programu Operacyjnego PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów”. Dofinansowaniu będą podlegały przedsięwzięcia, które mają na celu: wzrost efektywności zarządzania oraz monitorowania obszarów Natura 2000, wzrost odporności rodzimych ekosystemów na presję inwazyjnych gatunków obcych, wzrost świadomości społecznej nt. różnorodności biologicznej oraz edukację w tej dziedzinie w powiązaniu ze zmianami klimatycznymi i ekonomiczną wartością ekosystemów. Do konkursu mogą przystąpić m.in. podmioty publiczne i prywatne, komercyjne i niekomercyjne, organizacje pozarządowe. Wsparcie finansowe ze środków MF EOG otrzymają wyłącznie projekty złożone w partnerstwie z organizacją z „państw – darczyńców” (Islandia, Liechtenstein, Norwegia), które przyczynią się do wymiany doświadczeń, wiedzy, technologii i najlepszych praktyk między polskimi beneficjentami i podmiotami z tych trzech krajów. Na wsparcie przedsięwzięć w ramach naboru została przeznaczona kwota 258 150 EUR, tj. 1 086 630,80 PLN. Minimalna kwota dofinansowania jednego projektu to 2000 EUR (8418,60 PLN), a maksymalna – 10 000 EUR (42 093 PLN). Wnioski o dofinansowanie należy składać w terminie 3.03–30.06.2015 r. w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

18.02. W Warszawie pod hasłem „Zainwestujmy razem w środowisko” odbył się dzień otwarty Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, podczas którego zaprezentowano ofertę programową funduszu na lata 2015–2020. Impreza była okazją do zapoznania się z możliwościami finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz zdobycia wiedzy dotyczącej pozyskiwania funduszy na rozwój społeczności lokalnej, przedsięwzięciach, czy proekologicznej rodziny. Podczas spotkania odbyły się także dyskusje na temat zmniejszenia emisyjności gospodarki, ochrony przyrody i edukacji ekologicznej oraz adaptacji do zmian klimatu. W przedsięwzięciu uczestniczyło ponad 200 osób, w tym przedstawiciele samorządów, przedsiębiorstw, organizacji i różnych podmiotów publicznych z całej Polski.

19.02. Minister środowiska Maciej Grabowski oraz prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Małgorzata Skucha podpisali porozumienie w sprawie realizacji Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” (POIiŚ) na lata 2014–2020 w obszarze ochrony środowiska, w tym adaptacji do zmian klimatu. Porozumienie to określiło szczegółowe zasady współpracy we wdrażaniu projektów w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. W dokumencie określono typy projektów, których realizację Ministerstwo Środowiska (instytucja pośrednicząca) powierza Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (instytucja wdrażająca). Porozumienie stwarza możliwość wspólnej realizacji zadań przez NFOŚiGW wraz z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. POIiŚ na lata 2014–2020 jest największym pod względem wartości programem w całej UE. Na jego realizację przeznaczono łącznie ponad 27 mld EUR, w tym na sektor środowiska ok. 3,5 mld EUR.

23.02. W Brukseli odbyło się spotkanie nowo powołanej grupy roboczej European Science and Technology Network on Unconventional Hydrocarbon Extraction – pierwszej europejskiej sieci badawczej, której celem jest dostarczenie Unii Europejskiej wiedzy dotyczącej eksploatacji węglowodorów niekonwencjonalnych w Europie. Obradami kierował przewodniczący grupy – prof. Grzegorz Pieńkowski, dyrektor ds. współpracy i promocji Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB). W grupie I, której zadaniem jest dostarczenie Komisji Europejskiej danych potrzebnych do procesów decyzyjnych, znaleźli się przedstawiciele wszystkich podstawowych dziedzin wiedzy związanych z eksploatacją i kwestiami środowiskowymi z zakresu węglowodorów niekonwencjonalnych. Należy do niej kilkunastu specjalistów z Polski. Spotkanie zostało poprzedzone konferencją zorganizowaną przez KE, na której przedstawiono zagadnienia dotyczące poszukiwań i eksploatacji gazu z łupków, w tym doświadczeń amerykańskich i kanadyjskich, a także planowane projekty badawcze UE.

25.02. W Centrum Konferencyjnym Focus w Warszawie odbyła się konferencja inauguracyjna projektu „Wsparcie przez Państwową Służbę Geologiczną działań administracji samorządowej wykonującej zadania administracji geologicznej”, realizowany przez Dział Informacyjny PIG-PIB.

¹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; maja.kowalska@pgi.gov.pl.

² Część Kalendarium dotycząca informacji o przyszłych wydarzeniach jest dostępna na naszej stronie internetowej (www.pgi.gov.pl/prz_geol) w zakładce Kalendarium wydarzeń.

Na konferencji było obecnych ponad 100 reprezentantów administracji geologicznej, a także przedstawiciele Ministerstwa Środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Polskiej Akademii Nauk, Wyższego Urzędu Górniczego, Okręgowego Urzędu Górniczego w Kielcach oraz Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego. Projekt ma zasięg ogólnopolski i jest objęty honorowym patronatem głównego geologa kraju, podsekretarza stanu w Ministerstwie Środowiska Sławomira Brodzińskiego. Finansowany jest w całości ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Więcej o projekcie można przeczytać na stronie Szkolenia dla administracji geologicznej: <http://www2.pgi.gov.pl/pl/szkolenia-dla-samorzadow.html>.

25.02. W Warszawie podczas konferencji „Zielona administracja za sprawą EMAS” propagowano ideę „zielonego zarządzania urządami”. Ministerstwo Środowiska zakończyło wdrażanie systemu EMAS w 2011 r. Spotkanie było okazją do zaprezentowania przedstawicielom administracji publicznej korzyści oraz dobrych praktyk związanych z wdrażaniem systemu ek zarządzenia i audytu EMAS. Wśród prelegentów znaleźli się m.in. dyrektor generalny Ministerstwa Gospodarki, prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz przedstawiciele Ministerstwa Środowiska, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i Urzędu Zamówień Publicznych. Konferencja została zorganizowana przez Ministerstwo Środowiska i Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska.

25.02. W siedzibie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie odbyło się 70. spotkanie Forum Energia – Efekt – Środowisko, zorganizowane pod hasłem „Rozwój energetyki wiatrowej w Polsce – problemy i bariery”.

26.02. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zawarł umowę na udostępnianie środków z Bankiem Ochrony Środowiska, umożliwiającą klientom indywidualnym, wspólnotom i spółdzielniom mieszkaniowym pozyskanie dotacji i pożyczek na budowę mikroinstalacji OZE. Wsparciem finansowym zostały objęte zakupy i montaż 6 rodzajów instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii do produkcji energii elektrycznej oraz ciepła i energii elektrycznej na potrzeby istniejących lub budowanych budynków mieszkalnych. Są to panele fotowoltaiczne, małe wiatraki, pompy ciepła, kolektory słoneczne, kotły na biomasę i układy mikrokogeneracyjne (w tym małe biogazownie).

3.03. W dniu podpisania Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES) obchodzono Światowy Dzień Dzikiej Przyrody. Tegoroczne obchody odbyły się pod hasłem „Przestępstwa przeciwko dzikiej przyrodzie to sprawa poważna – zajmijmy się nią na poważnie”. Sekretarz Generalny CITES John Scanlon wezwał do zajęcia się zwalczaniem przestępstw przeciwko dzikiej przyrodzie i zaangażowania w te działania tych samych środków i metod oraz stosowania tych samych kar, co w przypadku

innej poważnej przestępczości, jak handel ludźmi czy narkotykami. Sekretarz Generalny ONZ Ban Ki-moon wskazał także dwa inne, poza egzekwowaniem przepisów, obszary kluczowe dla zwalczania tego typu przestępczości: produkcję i konsumpcję. Zachęcał producentów do zwracania uwagi na legalność surowców pozyskanych z dzikiej przyrody, a konsumentów do większej uwagi podczas zakupów i powstrzymania się od kupna produktów, z których dochody mogłyby wpierać dalsze nielegalne pozyskanie zagrożonych gatunków. W tym roku obchodzimy 40-lecie wejścia w życie konwencji CITES na świecie i 25-lecie jej funkcjonowania w Polsce.

5.03. W Muzeum Ziemi Polskiej Akademii Nauk w Warszawie odbył się wernisaż wystawy pokonkursowej. Była ona wynikiem konkursu na Fotografa Roku, organizowanego po raz czternasty przez Okręg Mazowiecki Związku Polskich Fotografów Przyrody „Nasze fascynacje 2015”.

5-6.03. W Kielcach, w ramach Międzynarodowych Targów ENEX Nowa Energia, odbyło się VIII Forum Pomp Ciepła. Patronat merytoryczny nad wydarzeniem objął m.in. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. W forum udział wzięli inwestorzy, instalatorzy i specjaliści z branży pomp ciepła, a także osoby prywatne i przedstawiciele administracji samorządowej, zainteresowani wykorzystaniem tego rodzaju geotermii do celów ogrzewania domów jednorodzinnych i inwestycji publicznych.

6.03. W Brukseli podczas posiedzenia Rady UE ds. Środowiska (ENVI) unijni ministrowie zatwierdzili wkład Unii Europejskiej do nowej umowy klimatycznej. Zakłada on ograniczenie emisji dwutlenku węgla (CO₂) o 40% względem 1990 r. oraz wzrost udziału produkcji energii z OZE do 27%. Cele te mają być osiągnięte do 2030 r. Polskę na spotkaniu reprezentowali Maciej Grabowski, minister środowiska i Marcin Korolec, sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, pełnomocnik rządu ds. polityki klimatycznej. Oprócz polityki klimatycznej ministrowie dyskutowali także o Unii Energetycznej, zazielenianiu, tworzeniu przyjaznych środowisku miejsc pracy oraz agendzie rozwojowej po 2015 r.

9.03. Na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 października 2010 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora instytutu badawczego (Dz. U. Nr 215, poz. 1412) Rada Naukowa Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego ogłosiła konkurs na stanowisko Dyrektora PIG-PIB. Zgłoszenia należy składać w siedzibie instytutu w Warszawie w terminie 30 dni liczonych od dnia następnego po ukazaniu się ogłoszenia na stronie PIG-PIB.

10.03. W Warszawie podczas konferencji prasowej został przedstawiony raport pt. „Polityka surowcowa Polski. Coś czego nie ma, a jest bardzo potrzebne”. Autorami raportu jest zespół niezależnych ekspertów pod przewodnictwem prof. Jerzego Hausnera: Jan Bromowicz, Maciej Bukowski, Zbigniew Kasztelewicz, Michał Kudłacz,

Joanna Kulczycka, Adam Piestrzyński, Janusz Steinhoff i Michał Wilczyński. W publikacji autorzy diagnozują sytuację polskiej polityki surowcowej oraz formułują rekomendacje i przedstawiają plan działań koniecznych w tym sektorze gospodarki.

11.03. W siedzibie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie odbyło się kolejne Forum Edukacja – Ekologia – Ekoinnowacje. Było ono okazją do zaprezentowania i omówienia propozycji tematów najbliższych konkursów edukacyjnych organizowanych przez NFOŚiGW. Zagadnienia zostały wypracowane we współpracy z Ministerstwem Środowiska, a następnie konsultowane na internetowej platformie dyskusyjnej uruchomionej na stronie NFOŚiGW. W trakcie forum zostały też przedstawione wnioski z corocznego badania świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski, zrealizowanego dla Ministerstwa Środowiska. Uczestnicy, wśród których byli głównie przedstawiciele wszystkich grup beneficjentów, w szczególności pozarządowych organizacji ekologicznych, mogli zadawać pytania oraz zgłaszać uwagi do proponowanych tematów. Ostatecznie zarekomendowano przyjęcie do planowanego konkursu, w ramach programu „Edukacja ekologiczna”, dwóch dodatkowych tematów – „Niskoemisyjny rozwój Polski” oraz „Przyroda, gospodarka, człowiek”. Wpisują się one w priorytet ministra środowiska na 2015 r., czyli poprawę jakości powietrza w Polsce.

11.03. W Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie odbyła się konferencja „Polityka surowcowa Polski”. Podczas spotkania dyskutowano o polityce surowcowej kraju, w tym o ochronie złóż kopalin strategicznych. Podkreślono, że polityka surowcowa to długofalowe działania publiczne prowadzone na poziomie krajowym, powiązane z polityką przemysłową, dbająca o konkurencyjność gospodarki, stan środowiska przyrodniczego i społecznego na każdym etapie cyklu surowcowego, a także o bieżące i długookresowe bezpieczeństwo gospodarcze kraju. Podczas konferencji zaprezentowano raport dotyczący polityki

surowcowej Polski, opracowany pod redakcją prof. dr. hab. Jerzego Hausnera, oraz dyskutowano o wyzwaniach związanych z gospodarką złożami kopalin. W obradach wzięli udział przedstawiciele świata nauki, administracji państwowej oraz liczni przedsiębiorcy z branży wydobywczej. W trakcie spotkania główny geolog kraju Sławomir Brodziński omówił opracowywany w Ministerstwie Środowiska dokument, który będzie się skupiał na jednym z najważniejszych zagadnień krajowej polityki surowcowej – ochronie złóż kopalin strategicznych. „Biała księga ochrony złóż kopalin” ma m.in. zawierać diagnozę problemu ochrony złóż, przedstawić stosowane na świecie rozwiązania w tym zakresie, zaproponować kryteria waloryzacji złóż strategicznych oraz propozycje legislacyjne mające zapewnić ich ochronę.

13.03. Zmarła prof. Zofia Kielan-Jaworowska – polska uczona, paleobiolog, długoletni pracownik Instytutu Paleobiologii PAN w Warszawie. Studiowała na Uniwersytecie Warszawskim, w czasie II wojny światowej na tajnych kompletach, później na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. Brała udział w powstaniu warszawskim jako sanitariuszka. Stopień doktora uzyskała w 1953 r., a profesora w 1972 r. W początkach pracy naukowej badała trylobity ordowiku i dewonu Europy Środkowej. W latach 1963–1971 była organizatorem i kierownikiem serii polsko-mongolskich wypraw paleontologicznych, które na pustyni Gobi dokonały odkryć wielu nowych gatunków dinozaurów i pierwotnych ssaków z epoki późnej kredy. Opracowania tych znalezisk trwają do dziś i ukazują się w czołowych światowych pismach i monografiach. Opublikowała ponad 220 artykułów naukowych. Była pomysłodawczynią oraz głównym i wiodącym autorem książki „Mammals from the Age of Dinosaurs” (Ssaki ery dinozaurów), wydanej przez Columbia University Press w 2004 r., za którą uzyskała Nagrodę Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Wykładała na wielu uczelniach, m.in. na Harvard University, Université de Paris VII oraz Uniwersytecie i Oslo. Była członkiem PAN, Norweskiej Akademii Nauk, Academia Europea i wielu innych towarzystw naukowych.